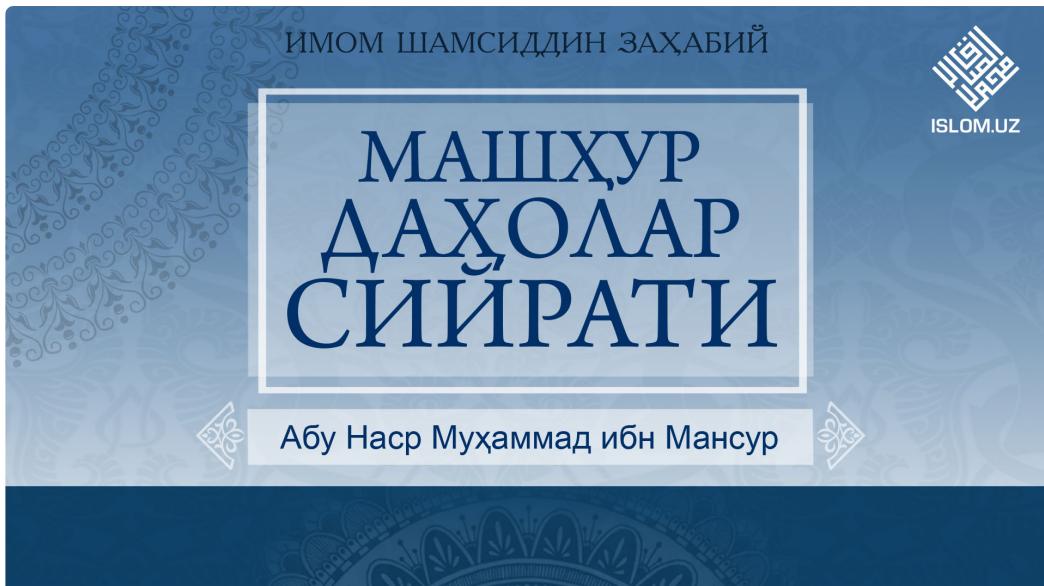


Вазирлар саййиди – Абу Наср Мұхаммад ибн Мансур



18:00 / 25.07.2021 1428

Буюк вазир, салтанат устуни Абу Наср Мұхаммад ибн Мансур ибн Мұхаммад Кундурий. Султон Туғрулбекнинг вазири.

Улуғлик, саховатпешалик, паҳлавонлик, китобатда замоналарининг ягоналаридан. Мұхаммад ибн Собий «Тарих» китобларида, Али ибн Ҳасан Бохарзий «Думя» китобларида у кишини Мансур ибн Мұхаммад номи билан зикр қилғанлар. Мұхаммад ибн Абдулмалик Ҳамадоний эса у кишини Абу Наср Мұхаммад ибн Мұхаммад ибн Мансур деб атаганлар.

Кундур – Найсобурнинг қишлоқларидан. 415 йили Кундурда таваллуд топганлар.

Фиқҳни ўрганғанлар, шеъриятдан таълим олғанлар. Шаҳар раисига котиб бўлғанлар. Сўнgra Хоразмда волийлик қилиб, катта обрў-эътиборга эришганлар. Кейинчалик султонга қарши чиқиб, Хоразм шоҳининг аёлига уйланғанлар. Султон ҳийла билан у кишини қўлга тушириб, аёлига уйланғани боис ахта қилдирган. Кейин яна раҳми келиб, уни даволатиб, ўзига вазир қилиб олган. (Бошқа манбаларда айтилишича, душманлари кўра олмасдан, шоҳга бу ҳақда нотўғри маълумот етказишган. У зоти шариф шоҳнинг важоҳатидан кўрқиб, ўзларини ахта қилдирғанлар. Бундан хабар топган шоҳ у кишидан кечирим сўраган ва тузалгунларига қадар даволатган.)

Бағдодга күчиб ўтгач, халифа Қоим биамриллоҳ томонларидан у кишига «Саййидул вузаро» (Вазирлар саййиди) лақаби берилган. Назм ва насрлари бор.

Туғрулбекнинг вафотидан кейин Алп Арслонга бир муддат вазирлик қилганлар, сўнгра бу вазифадан четлаштирилганлар.

Айтишларича, бир аъробий қиз кўпчилик олдида у кишига атаб қўшиқ куйлаган. Кундурий қувониб, унга икки минг динор ва совғалар берганлар. Эртасига: «Кеча бўлиб ўтган мажлиснинг каффорати ўша қизга қанча ҳадя этган бўлсам, Аллоҳ йўлига шунча молни садақа қилишимдир», – деган эканлар.

Кундурий айтганлар: «Салжуқий ҳукмдорлар соясида саодатманд бўлдим: Туғрулбек дунёвий, Алп Арслон эса ухровий ишларни ўргатди».

Тўққиз йил вазир бўлганлар. Охирида у кишининг барча моллари, шу жумладан 300 та қуллари ҳам мусодара қилинган. Ўзларини дорга осиб ўлдиришган, узилган бошларини шаҳар бўйлаб айлантиришган. Кундурийнинг бирор жиноятга қўл урганлари ҳақида бизда ҳеч қандай маълумот йўқ. Лекин подшоҳнинг ғазабидан у киши шунга дучор бўлганлар. 456 йилнинг зулҳижжака ойида 42 ёшда Мараврудза ўлдирилганлар.

Бехуда миш-мишларга қараганда, у зот шофеъий мазҳабидагиларни камситиб, ҳанафий мазҳабидагиларни қўллаб-қувватлаганлар. (Иbn Халиконнинг Самъонийдан қилган ривоятларига кўра, зикр этилган ушбу маълумот у қадар тўғри эмас. Чунки Кундурий шофеъий мазҳабининг улуғларидан имомул ҳарамайн Абул Маъолий Жувайний билан дўст бўлганлар ва у зотга кўп эҳтиром кўрсатганлар).

У кишидан кейин Низомулмулк вазирлик қилганлар.

«Машҳур даҳолар сийрати» китобидан